

Sygn. akt II Ca 185/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Elżbieta Sobolewska-Hajbert

Sędzia SO Jarosław Jaroń

Sędzia SO Dorota Stawicka-Moryc (spr.)

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa B. G. i T. G.

przeciwko K. G.

o ustalenie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Oławie

z dnia 11 czerwca 2013r.

sygn. akt I C 305/13

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 185/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 11 czerwca 2013r. Sąd Rejonowy w Oławie oddalił powództwo powodów B. G. i T. G. przeciwko K. G. o ustalenie (sygn. akt I C 305/13).

Rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następującym stanie faktycznym.

Pozwana K. G. jest córką powodów T. i B. G.. Pozwana uzyskała pełnoletniość w dniu 9 maja 2009 r.

W dniu 1 marca 2009 r., a więc przed uzyskaniem pełnoletniości, powodowie zawarli z pozwaną umowę, na podstawie której przekazali jej do użytkowania m. in. działkę nr (...) położoną w obrębie S. gmina O., zaś K. G. zobowiązała się do kontynuowania jej rolniczego wykorzystywania w zakresie wymogów płatności (...) oraz do kontynuowania na przedmiotowej działce programu rolnośrodowiskowego.

Sąd Rejonowy zważył, że w jego ocenie powodowie mają interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa (mimo możliwej odmiennej oceny, iż powodom nie przysługuje interes prawny). Nawet jednak przyjęcie, jak uczynił

Sąd Rejonowy, że powodom przysługuje interes prawny w wytoczeniu powództwa, nie przesądza to o zasadności powództwa.

Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z dyspozycją art. 98 § 2 pkt 2) kro żadne z rodziców nie może reprezentować dziecka przy czynnościach prawnych między dzieckiem a jednym z rodziców lub jego małżonkiem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz dziecka albo że dotyczy należnych dziecku od drugiego z rodziców środków utrzymania i wychowania. Jeżeli rodzicom dokonującym czynności w imieniu dziecka nie przysługuje prawo do jego reprezentowania, albo czynność przekracza zakres ich kompetencji, to czynność taka jest bezwzględnie nieważna i nie stosuje się tutaj w drodze analogii art. 103-105 k.c. Jednocześnie w tych sprawach, w których rodzice nie mogą reprezentować dziecka, nie mogą także zezwolić na samodzielne dokonanie przez dziecko takiej czynności (art. 17 k.c.) ani potwierdzić umowy po jej dokonaniu przez dziecko (art. 18 k.c.). Będąca podstawą faktyczną sporu zawarta pomiędzy stronami w dniu 1 marca 2009 r. umowa, w ocenie Sądu Rejonowego, nie stanowi czynności polegającej na bezpłatnym przysporzeniu w rozumieniu art. 98 kro. Jak wynika z treści zawartej umowy pozwana, oprócz uprawnienia do bezpłatnego w relacji z powodami, korzystania z działki stanowiącej ich własność – przejęła na siebie zobowiązanie do kontynuowania rolniczego wykorzystania działki (a więc w istocie do prowadzenia na niej działalności rolniczej) w sposób zapewniający spełnienie wymogów płatności (...). Pozwana nie uzyskała więc bezpłatnego przysporzenia polegającego na możliwości korzystania z cudzej własności w dowolny sposób, lecz przyjęła na siebie zobowiązanie do korzystania z gruntu w sposób ściśle określony, odpowiadający m. in. wymogom stawianym w aktach prawa międzynarodowego oraz prawa polskiego (np. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "(...)).

Konsekwencją powyższego Sąd Rejonowy przyjął, że powodowie nie byli uprawnieni do zawarcia z pozwaną umowy z dnia 1 marca 2009 r., a umowa zawarta przez strony z naruszeniem przepisu art. 98 § 2 kro jest nieważna i nie może być w późniejszym czasie skutecznie konwalidowana.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie.

Powodowie domagali się uchylecia zaskarżonego wyroku, wnieśli o ustalenie przez Sąd, że umowa użyczenia działki nr (...) z dnia 1.03.2009r. jest ważna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja powodów nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia stanu faktycznego, znajdując one oparcie w zebranych materiale dowodowym sprawy.

Sąd Okręgowy w tym składzie nie podziela jednak stanowiska Sądu rejonowego co do przysługującego powodom interesu prawnego, co jednak nie przesądza o powodzeniu apelacji powodów.

W procesie o ustalenie powodowie winni udowodnić, że mają interes prawny w wytoczeniu powództwa przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodom ochronę ich praw przez definitywne zakończenie istniejącego między tymi stronami sporu lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu, tj. obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 18 czerwca 2009 r., II CSK 33/09). O interesie prawnym w rozumieniu art. 189 k.p.c. można mówić zatem tylko wówczas wtedy, gdy między stronami istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, przy czym konieczne jest, aby zagrożenie to istniało nie tylko w wyobrażeniu i odczuciu powodów, lecz także obiektywnie.

Dla zbadania, czy interes prawny istnieje, istotna jest tym samym ocena, jak ewentualne uwzględnienie powództwa wpłynie na sytuację powodów, a interes prawny z reguły nie istnieje wówczas, gdy powód ma inne możliwości ochrony

swych praw. Dlatego niezbędne jest istnienie stanu, w którym: po pierwsze, nie istnieje inny środek prawny, przy użyciu którego powód uzyskać może skuteczną ochronę prawną, a po drugie, orzeczenie ustalające wydane w oparciu o art. 189 k.p.c. taką skuteczną ochronę prawną powodowi zapewni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 marca 2013 r., I ACa 78/13).

Tymczasem w ocenie Sądu Okręgowego powyższa sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie.

Powodowie w niniejszym postępowaniu próbują uzyskać rozstrzygnięcie gwarantujące im wydanie dla pozwanej pozytywnej decyzji administracyjnej, tymczasem właściwą drogą jest w tym zakresie jest postępowanie administracyjne, a w przypadku ewentualnej decyzji negatywnej sądowo-administracyjna kontrola zasadności wydanej decyzji. Wskazać natomiast należy, że powództwo o ustalenie, nie może prowadzić do pozyskania dowodów, które miałyby zostać wykorzystane w innym postępowaniu (por. wyrok SN z dnia 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98), a do tego w rzeczywistości sprowadzałby się interes powodów w przypadku uwzględnienia powództwa.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy wskazuje również, iż nawet przyjęta przez Sąd Rejonowy ocena interesu prawnego nie pozwala na uwzględnienie powództwa.

W dniu 1 marca 2009 r., a więc przed uzyskaniem pełnoletności, powodowie zawarli z pozwaną umowę, na podstawie której przekazali jej do użytkowania m. in. działkę nr (...) położoną w obrębie S. gmina O., zaś K. G. zobowiązała się do kontynuowania jej rolniczego wykorzystywania w zakresie wymogów płatności (...) oraz do kontynuowania na przedmiotowej działce programu rolnośrodowiskowego.

Słusznie Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z dyspozycją art. 98 § 2 pkt 2) kro żadne z rodziców nie może reprezentować dziecka przy czynnościach prawnych między dzieckiem a jednym z rodziców lub jego małżonkiem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz dziecka albo że dotyczy należnych dziecku od drugiego z rodziców środków utrzymania i wychowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższa umowa nie stanowi czynności polegającej na bezpłatnym przysporzeniu w rozumieniu art. 98 kro. Jak wynika z treści zawartej umowy pozwana, oprócz uprawnienia do bezpłatnego w relacji z powodami, korzystania z działki stanowiącej ich własność – przejęła na siebie zobowiązanie do kontynuowania rolniczego wykorzystania działki (a więc w istocie do prowadzenia na niej działalności rolniczej) w sposób zapewniający spełnienie wymogów płatności (...). Pozwana nie uzyskała więc bezpłatnego przysporzenia polegającego na możliwości korzystania z cudzej własności w dowolny sposób, lecz przyjęła na siebie zobowiązanie do korzystania z gruntu w ściśle określony sposób.

Ponadto powodowie w swoich pismach wskazują przemiennie, iż umowa którą zawarli w 2009 r. jest umową użyczenia, a raz umową użytkowania. Wskazać tu należy, iż użyczenie jest inną instytucją od użytkowania, zaś z brzmienia umowy jednoznacznie wynika, że strony zawarły umowę użytkowania gruntów rolnych (k. 7).

Użyczenie jest stosunkiem obligacyjnym, użytkowanie natomiast – ograniczonym prawem rzeczowym. Wskazać tu należy, iż prawo użytkowania może przysługiwać kilku osobom, ale z mocy art. 245 par. 1 i 2 KC niezbędną przesłanką dla skuteczności ustanowienia użytkowania jest forma aktu notarialnego (por. wyrok SN z 19.04.1982r. II UR 7/82), a zatem z braku zachowania formy szczególnej umowa ta nie może być skuteczna.

Mając powyższe na uwadze Sąd Odwoławczy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną